

JAZYKOVÝ ZÁKON č. 122/1920 Sb.

Zákon ze dne 29. února 1920 podle §129 ústavní listiny, jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé.

§ 1.

Jazyk československý jest státním, oficiálním jazykem republiky (čl. 7. smlouvy mezi čelnými mocnostmi spojenými a přidruženými a mezi Československem, podepsané a St.Germain en Laye dne 10. září 1919).

Jest tedy zejména jazykem,

1. v němž s výhradou toho, co ustanovuje se v §§ 2 a 5 a s výjimkou toho, co bude podle § 6 ustanoveno pro Podkarpatskou Rus, děje se úřadování všech soudů, úřadů, ústavů, podniků a orgánů republiky, konají se jich vyhlášky a zevní označení,
2. v němž upraven jest hlavní text státovek a bankovek,
3. jehož používá branná moc při velení a jako jazyka služebního; ve styku s mužstvem jazyka toho neznalým užití lze také jeho jazyka mateřského.

Podrobnější předpisy o povinnosti úředníků a zřízců státních, jakož i úředníků a zřízců státních ústavů a státních podniků, aby uměli československy, upraveny budou nařízením.

§ 2.

O národních a jazykových menšinách (hlava 1. smlouvy St.Germainské) platí tato ustanovení: Soudy, úřady a orgány republiky, jichž působnost vztahuje se na okres soudní, v němž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních občanů téhož, však jiného jazyka než československého, jsou ve všech věcech, jichž vyřízení náleží jim na základě toho, že působnost jich vztahuje se na tento okres, povinny přijímati od příslušníků jazyka této menšiny podání nejen v jazyku československém, nýbrž i v jazyku podání. Pokud v území jedné obce je zřízeno několik okresních soudů, pokládá se celá obec za jediný soudní okres.

Nařízením bude ustanoveno, pokud a při kterých soudech a úřadech, jichž působnost omezena jest na jediný okres, a sice okres s takovou národní menšinou, jakož i soudech a úřadech jim instančně bezprostředně nadřízených, lze omeziti se na vydání vyřízení pouze v jazyku strany.

Za stejných podmínek jest veřejný žalobce povinen trestní žalobu proti obviněnému jiného jazyka i v tomto jazyku, po případě jen v tomto jazyku vznésti.

Moc výkonná ustanoví, kterým jazykem v těchto případech bude projednáváno.

Nepředchází-li podání strany, budiž jí, jsou-li tu ostatní podmínky odst. 2., dodáno podle týchž zásad vyřízení i v jejím, po případě jen v jejím jazyku, pokud jest tento znám, jinak na její žádost.

V okresích s národní menšinou podle odst. 2. použití jest při vyhláškách státních soudů, úřadů a orgánů a při jich zevních označeních také jazyka národní menšiny.

§ 3.

Samosprávné úřady, zastupitelské sbory a veškeré veřejné korporace ve státě jsou povinny přijímati ústní i písemná podání učiněná v jazyku československém a je vyřizovati.

Ve schůzích a poradách jejich jest vždy možno tohoto jazyka užívati; návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.

Jazyk veřejných vyhlášek a zevních označení úřadů samosprávných stanoví státní moc výkonná.

Povinnost přijímati podání v jiném než a československém jazyku a vyřizovati je, jakož i připustiti jazyk jiný ve schůzích a poradách mají samosprávné úřady, zastupitelské sbory a veřejné korporace za podmínek § 2.

§ 4.

Užívající jazyka státního, oficiálního, úřady v onom území republiky, jež před 28. říjnem 1918 náleželo ku královstvím a zemím na říšské radě zastoupeným, nebo ku království Pruskému, úřadují zpravidla po česku, na Slovensku zpravidla po slovensku.

Slovenské úřední vyřízení k podání českému nebo úřední vyřízení české k podání slovenskému pokládá se za vyřízení, jež stalo se v jazyku podání.

§ 5.

Vyučování ve všech školách, zřízených pro příslušníky národních menšin, děje se jejich jazykem, rovněž kulturní instituce pro ně zřízené spravují se tímto jazykem (čl. 9. smlouvy St.Germainské).

§ 6.

Sněmu, jenž zřízen bude pro Podkarpatskou Rus, vyhraženo jest, aby upravil otázku jazykovou pro toto území způsobem slučitelným s jednotností státu československého (čl. 10. smlouvy St.Germainské).

Pokud tato úprava nebude provedena, budiž užito tohoto zákona, avšak s ohledem na zvláštní jazykové poměry v území.

§ 7.

Spory o užití jazyka při soudech, úřadech, ústavech, podnicích a orgánech státních, jakož i při úřadech samosprávných a korporacích veřejných, vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, ve které vzešly.

§ 8.

Zevrubnější provedení tohoto zákona stane se nařízením státní moci výkonné, jež upraví v duchu tohoto zákona také užívání jazyků pro úřady samosprávné, zastupitelské sbory a veřejné korporace (§ 3), jakož i pro ony úřady a veřejné orgány, jichž působnost vztahuje se na menší obvody než je soudní okres, anebo jež nemají svého zvláštního obvodu. V nařízení buďtež obsaženy také předpisy o tom, co opatřiti jest k usnadnění úředního styku se stranami neznalými jazyka, v němž při tom kterém soudu, úřadu nebo orgánu po rozumu tohoto zákona se úřaduje, jakož i k ochraně stran před škodami právními, jež by jim z neznalosti jazyka vzejítí mohly.

Nařízením mohou také pro dobu prvních pěti let ode dne, kdy zákon tento nabude účinnosti, připuštěny býti výjimky z jeho ustanovení potřebné v zájmu nerušené správy.

Konečně obsahují nařízení také předpisy potřebné k tomu konci, aby se zabezpečilo úspěšné jeho provádění.

§ 9.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Jím zrušují se všechny předpisy jazykové, jež byly v platnosti před 28. říjnem 1918.

Výkonem tohoto zákona pověřují se všichni ministři.

Zákon č. 122 Sbírký zákonů a nařízení státu československého z 29. února 1920, s. 268- 269.